

ISABEL
ALLENDE

JAPONSKÝ
MILENEC

JAPONSKÝ
MILENEC

ISABEL ALLENDE

JAPONSKÝ
MILENEC

*Zo španielčiny preložila
EVA PALKOVIČOVÁ*

slovart

Copyright © Isabel Allende 2015
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2018
Translation © Eva Palkovičová 2018
Cover illustration © Ana Juan

ISBN 978-80-556-2975-9

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Mojim rodičom Panchite a Ramónovi,
múdрым starým ľuďom*

*Prestaň, tieň môjho nesmelého blaha,
čarovný obraz môjho zalúbenia,
krásny klam, čo preň hyniem, rozjarená,
sladký mam, čo preň žijem, od slz vlahá.*

Sor Juana Inés de la Cruz

LARK HOUSE

Keď začala Irina Baziliová v roku 2010 pracovať v domove dôchodcov Lark House na predmestí Berkeley, mala dvadsaťtri rokov a takmer nijaké ilúzie o živote, pretože od päťnástich ustavične striedala zamestnanie a miesto bydliska. Ani sa jej nesnívalo, že práve tu v domove pre ľudí tretieho veku nájde pokojné prístrešie a že tu bude v najbližších troch rokoch taká šťastná, ako bývala v detstve, kým jej život nenabral celkom iný smer. Rezidencia Lark House, ktorú otvorili okolo roku 1950, aby poskytla strechu nad hlavou starým ľuďom s nízkymi príjmami, nevedno prečo priťahovala od samého začiatku pokrokových intelektuálov, zapálených ezoterikov a neuznaných umelcov. Pravda, časom prišlo v zariadení k mnohým zmenám, ale poplatky zostali prispôsobené príjmom každého obyvateľa, čo malo, aspoň teoreticky, podporovať istú spoločenskú a rasovú rôznorodosť. V praxi to však vyzeralo inak, všetci boli belosi zo strednej triedy a rôznorodosť spočívala v jemných rozdieloch medzi voľnomyšlienkarimi, hľadačmi duchovných ciest, spoločenskými a ekologickými aktivistami, nihilistami a hárkou hipisákov okolo sanfranciského zálivu, čo boli ešte stále medzi živými.

Hans Voigt, riaditeľ tejto komunity, dal Irine pri úvodnom pohovore jasne najavo, že je na takú zodpovednú pozíciu prímladá, ale keďže musia urýchlene obsadiť voľné miesto v oddelení administratívy a asistenčnej pomoci, mohla by nastúpiť, kým nenájdu primeranú náhradu. Irina si pomyslela, že to isté by sa dalo povedať aj o ňom. Vyzeral ako buclatý chlapček s predčasnou plešinou, pre ktorého je úloha spravovať takéto

zariadenie dozaista priveľká. Časom zistila, že Voigtov zovňajšok pri istej vzdialenosti a v zlom svetle klame, lebo v skutočnosti mal už päťdesiatštyri rokov a osvedčil sa ako vynikajúci manažér. Irina ho ubezpečila, že chýbajúce štúdium môže nahradiť skúsenosťou so starostlivosťou o starých ľudí v Moldavsku, odkiaľ pochádza.

Uchádzačkin plachý úsmev riaditeľa obmäkčil, takže si od nej zabudol vypýtať odporúčajúci list a začal rovno vymenúvať povinnosti, ktoré ju čakajú v práci. Dali sa zhrnúť do niekoľkých slov: uľahčovať život klientom druhého a tretieho stupňa. Klienti z prvého stupňa do jej kompetencie nespádajú, sú nezávislí a žijú ako bežní obyvatelia apartmánového domu, a takisto ani ľudia zo štvrtého stupňa, príznačne nazývaného Raj, ktorí už žijú v očakávaní cesty do neba, väčšinu času predriemu a nevyžadujú si služby, aké im ona môže poskytnúť. Irininou povinnosťou malo byť sprevádzanie klientov pri návštevách lekárov, právnikov a účtovníkov, pomoc so zdravotnými a daňovými formulármi, spoločné nakupovanie a podobné aktivity. Jej jediné spojenie s ľuďmi z Raja by malo spočívať v organizovaní pohrebov, k čomu dostane pri každom konkrétnom prípade podrobné pokyny, povedal Hans Voigt, lebo želania zomierajúcich sa vždy nezhodujú s predstavami ich príbuzných. Obyvatelia Lark House boli rozličného vierovyznania a pohreby sa postupne stávali pomerne komplikovanými ekumenickými ceremóniami.

Riaditeľ jej vysvetlil, že len interný personál, teda opatrovatelia a ošetrovatelia, sú povinní nosiť uniformu, existuje však nepísané pravidlo aj pre obliekanie ostatných zamestnancov. V tomto smere je hlavná slušnosť a dobrý vkus. Napríklad tričko potlačené obrázkom Malcolm X, ktoré má Irina práve na sebe, je v ich zariadení nenáležité, upozornil ju dôrazne. V skutočnosti to nebola tvár Malcoma X, ale Che Guevaru, to mu však nevy svetlovala, presvedčená, že Hans Voigt o partizánskom veliteľovi, ktorý je aj po polstoročí od svojej epopeje nielen na Kube, ale aj v skupinke jej radikálnych spolubývajúcich z Berkeley uctievaný

ako hrdina, jakživ nepočul. Za tričko vysolila v sekáči dva doláre a vyzeralo takmer ako nové.

– Fajčenie je tu zakázané, – upozornil ju riaditeľ.

– Nefajčím ani nepijem.

– Zdravotne ste v poriadku? To je pri kontakte so starými ľuďmi dôležité.

– Som zdravá.

– Mal by som o vás ešte niečo vedieť?

– Som náruživá milovníčka videohier a fantastických románov. Chápete, Tolkien, Neil Gaiman, Philip Pullman. Okrem toho si privyrábam kúpaním psov, ale to mi nezaberá veľa času.

– Slečna, čo robíte vo voľnom čase, je vaša vec, ale počas pracovnej doby sa nesmiete rozptyľovať.

– Prirodzene. Pán riaditeľ, ak mi dáte príležitosť, presvedčíte sa, že so staršími ľuďmi to naozaj viem. Nebudete to ľutovať, – vyhlásilo dievča s predstieraným pokojom.

Keď sa pohovor skončil, riaditeľ jej ukázal objekty, v ktorých bývalo dvestopäťdesiat osôb s priemerným vekom osemdesiatpäť rokov. Lark House bol kedysi veľkolepým sídlom istého čokoládového magnáta, ktorý ho daroval mestu a zanechal veľkorysú dotáciu na jeho financovanie. Tvorila ho hlavná budova – hotový palác, v ktorom boli kancelárie a spoločné priestory, knižnica, jedáleň a dielne, a niekoľko príjemných stavieb s drevenými strechami, ktoré harmonizovali s parkom, čo síce navonok pôsobil ako nepreniknuteľný prales, no v skutočnosti ho starostlivo udržiavala malá armáda záhradníkov. Časti so samostatnými apartmánmi a trakty, v ktorých bývali klienti druhého a tretieho stupňa, boli prepojené širokými zastrešenými chodbami, po ktorých sa dalo v nečase chodiť aj na invalidných vozíčkoch a cez sklené steny obdivovať prírodu, čo je najlepší balzam na strasti každého veku. Odľahlá betónová stavba Raja by vôbec nebola zapadla do tohto prostredia, keby ju nezakrývala zelená opona z popínaveho brečtanu. Knižnica a spoločenská miestnosť boli prístupné celý deň, salón krásy mal pohyblivé otváracie hodiny a dielne ponúkali rôzne aktivity

od maľovania až po astrologický krúžok pre tých, ktorých ešte zaujímalo, čo im prinesie budúcnosť. Nápis na dverách butiky Opustené veci, ktorý viedli dámy dobrovoľníčky, informoval, že sa tu predáva šatstvo, nábytok, šperky a iné poklady, ktoré už klienti nepotrebovali alebo zanechali po odchode na druhý svet.

– Máme tu aj vynikajúci filmový klub. Trikrát do týždňa premietame v knižnici, – povedal Hans Voigt.

– Aké žánre? – spýtala sa Irina s nádejou, že pôjde o horory alebo sci-fi.

– Vyberá ich špeciálna komisia, ktorá uprednostňuje kriminálky, naši klienti milujú Tarantina. Vládnú tu akási fascinácia násilím, ale neľakajte sa, chápu, že je to fikcia a herci sa v ďalších filmoch znovu objavujú živí a zdraví. Povedzme, že je to akýsi výfukový ventil. Mnohí naši obyvatelia fantazirujú, že niekoho zavraždia, väčšinou ide o príbuzného.

– To je aj môj prípad, – vyletelo z úst Irine.

Hans Voigt to pochopil ako vtip a spontánne sa zasmial. Zmysel pre humor si u zamestnancov cenil takmer rovnako ako trpezlivosť.

Po parku plnom starých stromov dôverčivo pobehovali veвериčky a neobyčajne veľké stádo jeleňov. Hans Voigt Irine vysvetlil, že lane sem prichádzajú porodiť a vychovať mláďatá a zostávajú, až kým sa mladé nedokážu postarať samy o seba, a že pozemok je aj svätynou vtákov, predovšetkým škovránkov, po ktorých dostal aj meno Lark House, Škovránčí dom. V parku rozostavili na niekoľkých strategických miestach kamery, aby mohli sledovať zvieratá v prírode a súčasne mať pod dohľadom aj starkých, ktorí sa mohli zatúlať alebo si nejakou ublížiť, hoci nijaké špeciálne bezpečnostné opatrenia nepoužívali. Vo dne zostávali dvere otvorené a okolo objektov sa pohybovala len dvojica neozbrojených strážcov, ktorí pravidelne obchádzali pozemok. Boli to dvaja policajti na dôchodku, jeden mal sedemdesiat a druhý sedemdesiatštyri rokov. Viac ich ani nebolo treba, veď ktorý zločinec by strácal čas útokom na starčekov

bez peňazí? Cestou stretli niekoľko žien na vozíkoch, skupinu vyzbrojenú maliarskymi stojanmi a kufríkmi s farbami na hodinu vo voľnej prírode a niekoľko návštevníkov zvonku, ktorí sa sem prišli poprechádzať so psami v rovnako zúboženom stave ako ich majitelia. Pozemok sa ťahal až k zátokke a po prílive sa tam dalo rovno nasadnúť do kajaka, čo využívali niektorí z rezidentov, nad ktorými ešte nezvítazili zdravotné neduhy. „Takýto život by sa mi páčil,“ vzdychla si Irina, zhlboka vtiahla do pľúc omamnú vôňu borovic a vavrínovníkov a v duchu porovnávala tieto príjemné budovy so žalostnými brlohmi, po ktorých sa ponevierala od pätnástich rokov.

– A ešte niečo, slečna Baziliová, aby som nezabudol, máme tu dvoch domácich duchov, to bude stopercentne prvá vec, na ktorú vás upozorní náš haitský personál.

– Neverím na duchov, pán Voigt.

– Tak to vám blahoželám. Ani ja. Duchovia, čo bývajú v Lark House, sú mladá žena v šatách s ružovými závoji a asi trojročné dieťa. Volá sa Emily, je to dcéra čokoládového magnáta. Chuderka, zomrela od žiaľu, keď sa jej synček utopil v bazéne, stalo sa to koncom štyridsiatych rokov. Po tejto udalosti magnát opustil dom a založil nadáciu.

– Chlapček sa utopil v bazéne, ktorý sme videli pred chvíľou?

– Presne tam. A pokiaľ viem, už nikto viac tam nezahynul.

Irina si čoskoro poopravila názor na duchov, lebo zistila, že mnoho starkých žije stále v spoločnosti svojich mŕtvych. Emily a jej synček neboli jediní duchovia, čo sa túlili po dome.

Na druhý deň zavčas rána Irina prišla do práce vo svojich najlepších rifliah a v slušnom tričku. Zistila, že režim v Lark House je uvoľnený, no má svoje pravidlá. Areál pripomínal vysokoškolský internát, nie domov dôchodcov. Jedlo sa vyrovnalo ponuke akejkoľvek uznávanej reštaurácie v Kalifornii, používali sa, pokiaľ možno, biopotraviny. Servis fungoval na jednotku a opatrovateľské aj ošetrovateľské služby boli príjemné, aké len v takýchto prípadoch mohli byť. Za niekoľko dní už poznala

mená a zvyky kolegov a klientov, ktorých mala na starosti. Naučila sa niekoľko viet po španielsky a po francúzsky, čo jej pomohlo získať si obdiv personálu pochádzajúceho takmer výlučne z Mexika, Guatemaly a Haiti. Za ťažkú prácu, ktorú vykonávali, by si boli zaslúžili aj vyšší plat, no namrzené sa tvárili len niektorí. „Starenky treba mojkať, ale vždy s patričnou úctou. Takisto starkých, ale tým netreba všetko zhltnúť, lebo hneď začnú vystrkovať rožky,“ radila jej Lupita Faríasová, vedúca upratovacej čaty, drobná žena s tvárou pripomínajúcou olmécku sochu. Keďže pracovala v Lark House tridsaťdva rokov a mala prístup do izieb, dôverne poznala všetkých obyvateľov a ich životy, rýchlo rozpoznala, ak mali zdravotné ťažkosti, a znášala s nimi všetky kalvárie.

– Dávaj pozor na depresie, Irina. Tu sa to stáva často. Ak spozoruješ, že niekto sa vzdáva od ostatných, tvári sa ako na pohrebe, bez príčiny polihuje alebo prestane jesť, okamžite mi to prídeš oznámiť, jasné?

– A čo potom urobíš, Lupita?

– Ako kedy. Pohladkám ich, za to sú vždy vďační, lebo starí ľudia nemajú nikoho, kto by sa ich dotýkal, a namotáť ich na nejaký televízny seriál. Nikto nechce zomrieť, kým neuvidí posledný diel. Niektorým sa uľaví pri modlitbe, ale máme tu mnoho ateistov a tí sa nemodlia. Najdôležitejšie je, aby nikto nezostal sám. Ak tu nebudem, zavoláš Cathy, ona vie, čo robiť.

Doktorka Catherine Hopeová, klientka z druhého stupňa, ju hneď na začiatku privítala v mene celého osadenstva. Mala sedemdesiatosem rokov, bola z nich najmladšia. Keď sa dostala na invalidný vozík, rozhodla sa pre pomoc a spoločnosť, ktorú jej mohol Lark House poskytnúť. Bývala tu už niekoľko rokov. Za ten čas sa stala dušou celého zariadenia.

– Starí ľudia sú najzábavnejší na svete. Veľa prežili, vravia, čo im príde na jazyk, a je im absolútne fuk, čo si myslia druhí. Tu sa nebudeš nikdy nudiť, – povedala Irine. – Naši klienti sú slušní ľudia, a ak im slúži zdravie, neprestajne sa učia nové veci a skúmajú svet. V ich spoločnosti nájde človek povzbudenie

do života a má šancu vyhnúť sa najhoršej pohrome staroby, akou je samota.

Irina vedela o pokrokovom duchu obyvateľov domova, veď sa o ňom na verejnosti neraz hovorilo. Čakacia listina, podľa ktorej sa na prijatie čakalo aj niekoľko rokov, by bola ešte dlhšia, keby mnohí z uchádzačov neboli zomreli skôr, ako sa dostali na rad. Ich starkí boli presvedčivým dôkazom, že vek ani napriek istým obmedzeniam nebráni zábave a činorodému životu. Mnohí boli aktívnymi členmi hnutia Starí ľudia za mier a každý piatok predpoludním protestovali na ulici proti zvrátenosti a nespravodlivosti tohto sveta, najmä proti severoamerickému imperializmu, lebo sa zaň cítili zodpovední. Aktivisti, ku ktorým patrila aj dáma vo veku stojeden rokov, sa stretávali vo svojej štvrti na rohu námestia oproti malej policajnej stanici s palicami, chodúlkami a invalidnými vozíkmi, mávali transparentmi s protivojnovými heslami alebo nápismi proti globálnemu otepľovaniu, pričom ich publikum podporovalo trúbením áut alebo podpismi pod petície, ktoré im rozpálení starí ľudia strkali pod nos. Revoltujúci starkí sa stali televíznymi hviezdami a polícia, ktorá sa ich usilovala rozohnať a nako hrozila použitím slzotvorného plynu, vyšla zakaždým na posmech. Dojatý Hans Voigt ukázal Irine tabuľku umiestnenú v parku na počesť hudobníka, ktorý zomrel v roku 2006 vo veku deväťdesiatšedem rokov s vojenskými čižmami na nohách na priamom slnku po mozgovej porážke, keď protestoval proti vojne v Iraku.

Irina vyrastala v malej moldavskej dedine, kde žili len starí ľudia a deti. Všetkým chýbali zuby, prvým preto, že o ne prišli dlhým používaním, druhým preto, že im mliečne vypadali a druhé ešte nevyšli. Keď si pomyslela na starých rodičov, opäť, ako neraz za posledné roky, cítila výčitky svedomia, že ich opustila. V Lark House dostala príležitosť odovzdať cudzím to, čo nemohla dať vlastným, a s týmto úmyslom sa rozhodla starať o tých, ktorých jej zverili do opateru. Čoskoro si získala všetkých, aj samostatných klientov prvého stupňa.

Alma Belascová priťahovala jej pozornosť od samého začiatku. Aristokratickým správaním a zvláštnym magnetickým čarom, ktoré ju odlišovali od ostatných smrteľníkov, pôsobila medzi ostatnými ženami ako čosi výnimočné. Lupita Faríasová jej tvrdila, že Belascová sa do Lark House nehodí, vraj tam vydrží len krátko, a nikto sa nenazdá, príde po ňu ten istý šofér na mercedese, ktorý ju tam doviezol. Mesiace ubiehali, a nič také sa nestalo. Irina sledovala Almu Belascovú z diaľky, lebo Hans Voigt jej kázal sústrediť sa na vlastné povinnosti s klientmi druhého a tretieho stupňa a nerozptyľovať sa nezávislými. Práca s klientmi – nevolali ich pacienti – ju dosť zamestnávala a postupne prenikala do tajov svojho nového povolania. Súčasťou jej učňovského obdobia bolo štúdium videozáznamov z dvoch posledných pohrebov, na ktorých pochovali budhistic-kú židovku a kajúcneho agnostika. Pokiaľ ide o Almu Belascovú, tá by si ju nebola vôbec všimla, keby sa Irina vďaka istým okolnostiam zakrátko nestala najproblematickejšou členkou tamojšej komunity.

FRANCÚZ

Jacqua Devina pokladali v Lark House, kde vládla deprimujúca väčšina žien, za absolútnu hviezdu, za jediného poriadneho chlapa medzi dvadsiatimi ôsmimi mužskými obyvateľmi rezidencie. Hovorili mu Francúz, nie preto, že by sa bol narodil vo Francúzsku, ale pre jeho výnimočné uhladené správanie. Ženám dával prednosť, odsúval im stoličku a nikdy sa nepremával s rozopnutým rázporkom, navyše aj napriek vystuženej chrbtici bol schopný tancovať. Aj v deväťdesiatke bol vďaka kosticiam, skrútkám a maticiam, čo mu držali chrbticu pokope, rovný ako lata, niečo mu zostalo aj z kučeravých vlasov, vedel hrať karty a pritom nenápadne fixovať. Telesne bol v poriadku, trápila ho len bežná artritída, vysoký tlak a hluchota, ktorej sa v jeseni života ťažko vyhnúť. A bol dosť prirozume, ale nie zasa natoľko, aby si pamätal, či už obedoval. Preto ho zaradili do druhého stupňa, kde mal k dispozícii potrebnú pomoc. Do Lark House prišiel aj s treťou manželkou, tá tam však prežila len tri týždne, lebo zomrela na ulici vinou nepozorného cyklistu. Francúzov deň sa začínal zavčasu: s pomocou haitského asistenta Jeana Daniela sa osprchoval, obliekol a oholil, potom o paličke, pozorne, aby ho nezrazil nejaký cyklista, prešiel cez parkovisko a zamieril do Starbucksu na rohu ulice na prvú zo svojich piatich denných šálok kávy. Raz sa rozviedol, dvakrát odovdel a nikdy mu nechýbali zaľúbené ženy, ktoré zviedol vďaka svojim iluzionistickým kúskom. Spočítal si, že bol zamilovaný sedemdesiatsedemkrát, zaznačil si to do zápisníka, aby nezabudol aspoň výsledné číslo, keďže tváre a mená šťastlivkýň sa mu vytrácali z pamäti. Mal niekoľko

detí a jedno z tajného mimomanželského vzťahu so ženou, na meno si už nevedel spomenúť, a okrem toho synovcov, samých nevďačníkov, ktorí len počítali dni, keď ho uvidia odchádzať na druhý svet, aby po ňom mohli dediť. Povrávalo sa, že má nejaký majetok, ku ktorému prišiel vďaka veľkej odvahe a malým škrupuliam. On sám bez náznaku ľútosti priznával, že strávil istý čas za mrežami, odkiaľ si priniesol postavy pirátov, vytetovaných na ramenách, ktorí teraz na vychudnutom, fľakatom a zvráskavenom tele vyzerali dosť znetvorení, a značnú sumu získanú špekuláciami s úsporami väzenských strážnikov.

Napriek pozornosti viacerých dám z Lark House, ktoré mu nechávali len malý priestor na ľúbostné pletky, Jacques Devine sa zamiloval do Iriny Baziliovej, len čo ju uvidel, ako chodí so svojím zápisníkom a vyzývavo krúti zadkom. To dievča nemá v sebe ani kvapku karibskej krvi, takže jej mulatský zadok je hotový zázrak prírody, tvrdil po prvom martini a čudoval sa, že si to ešte nikto okrem neho nevšimol. Svoje najlepšie roky strávil obchodovaním medzi Portorikom a Venezuelou, kde si zvykol hodnotiť ženy od chrbta. Tie ohromujúce zadky sa mu navždy vryli do pamäti, snívalo sa mu o nich, videl ich, kam sa pohol, dokonca aj na takom nevhodnom mieste ako Lark House a na takej štíhlej žene ako Irina. Jeho starecký život bez cieľov a ambícií sa razom naplnil touto neskorou bezhraničnou láskou, ktorá narušila pokojný kolobeh jeho dní. Krátko po prvom stretnutí jej dal najavo svoju priazeň topásovým skarabeom s briliantmi, jedným z mála šperkov, čo mu zostali po zosnulých manželkách a nezmizli v pazúroch nevydarených potomkov. Irina nechcela šperk prijať, ale jej odmietnutie vynieslo nápadníkov tlak do závratnej výšky a musela s ním stráviť celú noc na pohotovosti. Jacques Devine s ihlou s kvapkajúcou infúziou v žile sa jej medzi vzdychmi a výčítkami vyznal zo svojho nezištného platonického citu. Túžil len po jej spoločnosti, aby si mohol popáť zrak pohľadom na jej mladosť a krásu, počúvať jej jasný hlas, predstavovať si, že aj ona ho ľúbi, hoci by to bola len dcérska láska. Mohla by ho milovať aj ako prastarého otca.

Keď na druhý deň popoludní prišla Irina do Lark House a Jacques Devine vychutnával svoje pravidelné martini, uslzená, s tmavými kruhmi pod očami po bezsennej noci sa zdôverila so svojím problémom Lupite Faríasovej.

– To tu nie je nič nové, zlatko. Každú chvíľu prekvapíme klientov v cudzích posteliach, a nielen starčekov, ale aj naše krásne panie. Keďže chlapov je tu málo, musia sa uspokojiť s tým, čo je poruke. Každý človek túži po niekom blízkom.

– V prípade pána Devina ide o platonickú lásku, Lupita.

– Nevieť presne, o akú lásku ide, ale ak je to tak, ako si myslím, never mu. Náš Francúz má na vtákovi implantát, takú plastovú safaládku, čo sa rozpáli vďaka pumpičke schovanej medzi guľkami.

– Čo to hovoríš, Lupita! – vybuchla Irina do smiechu.

– Čo počuješ. Prisahám, že hovorím pravdu. Ja som ho nevidela, ale Francúz predviedol ten zázrak Jeanovi Danielovi. Vraj čosi impozantné.

Tá zlatá žena pridala Irine aj bonus, keď sa s ňou podelila o poznanie, ktoré získala dlhoročnou prácou v Lark House, totiž, že vek sám osebe nerobí nikoho ani lepším, ani múdrejším, len zvýrazní to, čím bol človek odjakživa.

– Z naničhodníka sa vekom nestane veľkorysý človek, Irina, len ešte väčší naničhodník. Devine bol určite celý život vetroplach, preto je teraz z neho starý donchuan, – vyhlásila.

Keďže Irina nevidela možnosť, ako vrátiť nápadníkovi brošňu so skarabeom, odniesla ju Hansovi Voigtovi, ktorý ju upozornil na absolútny zákaz prijímania všimného či darčiekov. Nariadenie sa netýkalo príspevkov, ktoré domovu odkázali zomierajúci, ani darov poskytnutých skrytou formou, aby sa ten či onen príbuzný dostal do čela poradia žiadateľov o prijatie, o tom sa však nehovorilo. Riaditeľ Irine sľúbil, že obrovského topásového chrobáka vráti pôvodnému majiteľovi, a zatiaľ ho uložil do zásuvky pracovného stola vo svojej kancelárii.

O týždeň nato poslal Jacques Devine Irine stošesťdesiat dolárov v dvadsaťdolárových bankovkách. Tentoraz sa obrátila

priamo na Lupitu Faríasovú, ktorá bola zástankyňou jednoduchých riešení a vrátila ich späť do škatulky od cigár, kam si milý gavalier schovával hotovosť, presvedčená, že si určite nebude pamätať, ani že ich odtiaľ vybral, ani koľko ich má. Takto Irina vyriešila otázku darčiekov od Jacqua Devina, ale problému sa nezbavila. Boli tu jeho vášnivé odkazy, pozvania na večeru do drahých reštaurácií, donekonečna opakované dôvody, ktorými ju vábil k sebe do izby, chválenkárске príbehy o úspechoch, ktoré sa mu nikdy neprihodili, až napokon prišla aj žiadosť o ruku. Francúz, hotový majster v hriešnom zvädzaní, sa vrátil do mladých čias poznačených bolestnou ťažobou nesmelosti a namiesto priameho vyznania jej poslal dokonale čitateľný list, keďže ho napísal na počítači. V obálke našla dve strany hmýriace sa slovnými zvratmi, metaforami a zložitými súvetiami, ktoré sa dali zhrnúť do niekoľkých bodov: Irina oživila jeho energiu a túžbu po živote, mohol by jej ponúknuť luxus, napríklad na Floride, kde sa dá od rána do večera vyhrievať na slnku, a keby ovdovela, bola by finančne zabezpečená. Nech by sa na jeho návrh pozerala z akejkoľvek strany, víťazstvo bude patriť jej, napísal, keďže vekový rozdiel jej hrá výrazne do karát. Podpis pripomínal rozpučené komáre. Dievčina sa zdráhala informovať o liste riaditeľa, bála sa, že by sa ocitla na ulici, a tak ho nechala bez odpovede v nádeji, že sa jej nápadníkovi vyparí z mysle, ale tentoraz sa u Jacqua Devina prihlásila krátkodobá pamäť. Omladnutý vášňou, posielal jej naďalej čoraz nástojčivejšie odkazy, ktorým sa usilovala všemožne zabrániť, a modlila sa k svätej Paraskeve, aby starký obrátil pozornosť na tucet osemdesiatročných dám, čo ho vtrvalo prenasledovali.

Situácia sa vyostrovala a všetko by bolo vyšlo na svetlo Božie, keby istá nepredvídaná udalosť nebola skoncovala so Jacquom Devinom, a tým aj s Irininým problémom. V ten týždeň Francúz niekoľkokrát sám odišiel taxíkom z rezidencie a nikomu nič nepovedal, čo bolo nezvyčajné, lebo občas na ulici zabľúdil. Irininou povinnosťou bolo sprevádzať ho, on však odišiel

potajomky, ani len nenaznačil, čo má za lubom. Druhý výlet mal asi nalomiť jej vzdorovanie, lebo po návrate do domova bol taký zmätený a vyčerpaný, že šofér ho musel prakticky vyniesť z taxíka a odovzdať ako balík žene na recepcii.

– Čo sa vám stalo, pán Devine? – spýtala sa ho.

– Netuším, ja som tam nebol, – odvetil jej.

Keď ho vyšetrili a ubezpečili sa, že tlak má v norme, službukonajúci lekár usúdil, že ho netreba opäť posielat' do nemocnice, a nariadil mu niekoľkodňový odpočinok v posteli. Súčasne však oznámil Hansovi Voigtovi, že Jacques Devine už nie je v takej mentálnej kondícii, aby ďalej zotrval v druhom stupni, a že nadišiel čas premiestniť ho do tretej skupiny, kde bude mať k dispozícii celodennú asistenciu. Na druhý deň sa riaditeľ chystal Devinovi osobne oznámiť zmenu, čo bola úloha, pri ktorej mal vždy v ústach pachuť trpkosti, lebo každý si hneď domyslel, že tretia skupina je predizbou Raja, obydliť bez návratu, no zrazu k nemu vošiel Haiťan Jean Daniel a bledý ani stena ohlásil, že keď prišiel ráno pomôcť Jacquovi Devinovi s obliekaním, bol už bez života, studený. Lekár navrhol pitvu, keďže ho prehliadol deň predtým a nezistil nič, čo by naznačovalo takéto nepríjemné prekvapenie, no Hans Voigt sa postavil proti. Načo zasievať podozrenie pri takej prirodzenej a očakávanej udalosti, ako je úmrtie deväťdesiatročného človeka. Pitva by mohla pošpiniť nepoškvrnenú povesť Lark House. Keď sa Irina dozvedela, čo sa stalo, dlho plakala, lebo napriek všetkým mrzutostiam mala svojho patetického Romea rada, hoci sa nevedela zbaviť pocitu úľavy, že sa od neho oslobodila, a pocitu hanby, že sa jej ulavilo.

Francúzova smrť zahalila klub jeho obdivovateľiek do jednotného vdovského smútku, no keďže príbuzní rozhodli, že nebožtíka dajú čo najrýchlejšie spopolniť, chýbala im úľava, aká zvyčajne prichádza až pri usporiadaní karu.

Všetci, dokonca aj jeho ctiteľky, by naňho boli čoskoro zabudli, keby rodina nenarobila riadny cirkus. Nádejní dedičia po

obrade, pri ktorom bez najmenšieho citového pohnutia rozptýlili popol, zistili, že starý muž odkázal celý majetok akejsi Irine Baziliovej. V stručnej poznámke pripojenej k testamentu stálo, že Irina mu dala v poslednej etape jeho dlhého života toľko nehy, že si zaslúži stať sa jeho dedičkou. Právnik Jacqua Devina potvrdil, že jeho klient mu po telefóne nariadil vykonať zmeny v testamente a potom sa dvakrát dostavil do jeho kancelárie, najprv aby skontroloval dokumenty, potom aby ich podpísal pred notárom, a že po celý čas konal ako človek, ktorý presne vie, čo robí. Dedičia obvinili vedenie domova z nedbanlivosti vo vzťahu k mentálnemu stavu starého pána a spomínanú Irinu Baziliovú z trestného činu krádeže. Oznamovali, že sa rozhodli napadnúť testament, obviniť právnikovu z neschopnosti, notára zo spoluúčasti a od Lark House žiadať náhradu škody. Hans Voigt prijal křdel frustrovaných dedičov pokojne a zdvorilo, ako sa naučil počas dlhých rokov na čele rezidencie, hoci v ňom vrela zúrivosť. Od Iriny Baziliovej podobnú vylomeninu nečakal, bol presvedčený, že by nedokázala ublížiť ani muche, no človek nie je nikdy dosť múdry a nikdy nemôže nikomu veriť. Odviedol advokáta nabok a opýtal sa ho, o akú sumu ide. Vysvitlo, že predmetom dedičstva je neúrodná zem v Novom Mexiku a akcie vo viacerých spoločnostiach, ktorých cenu ešte treba overiť. A bezvýznamná suma v hotovosti.

Riaditeľ si vyžiadal dvadsaťštyri hodín, aby dohodol riešenie, čo by bolo menej nákladné ako obžaloba, a okamžite si dal zavolať Irinu do riaditeľne. Celú nepríjemnosť chcel vyriešiť v rukavičkách. Nechcel si pohnevať takú prešibanú stvoru, no keď už stála pred ním, stratil nervy.

– Smiem vedieť, ako sa ti, dočerta, podarilo obalamutiť toho starého záletníka? – oboril sa na ňu.

– O kom hovoríte, pán Voigt?

– No o kom asi! O Francúzovi, to je jasné! Ako sa to mohlo stať mne rovno pod nosom?

– Prepáčte, že som vám to nepovedala, ale nechcela som obťažovať a dúfala som, že tá záležitosť sa vyrieši sama.